

утримання було завезено пісок та тирсу з різних порід дерев у вольєри овець камерунських, чотирирогих та в леваду стайні. Протягом року верхній шар глибокої підстилки замінювався на новий.

Матеріально-технічне забезпечення

У 2024 році нашому відділу було придбано:

1. Машинка для стрижки овець;
2. Вузечка для поні – 4 шт.;
3. Шлея – 2 шт.
4. Наритник – 2 шт.
5. Посторонки – 2 пари
6. Віжки параконні – 1 пара.

Важливим залишається питання придбання зброї для поні. Нам вкрай необхідний ще один комплект параконної зброї для поні. Процес заїздки молодих поней у візок вимагає наявності другого комплекту зброї для поні.

Курка породи брама (*Gallus gallus domesticus*)

Робота зі штатом

Штатний розклад відділу свійських тварин складає 13 працівників, а саме: завідувач, його заступник, зоотехнік та 10 робітників з догляду за тваринами.

Протягом звітного року на роботу до відділу було прийнято 10 робітників з догляду за тваринами. Серед них були працівники, які проробили 1, 7 та 10 днів відповідно, а потім були звільнені за власним бажанням. 5 з 10 прийнятих робітників працюють по теперішній час. Два працівника були переведені до інших підрозділів Миколаївського зоопарку.

За 2024 рік 9 працівників було звільнено, серед них: один – по причині смерті, один – виїхав за межі країни у травні 2022 року і на цей час не повернувся і був звільнений, один – пропрацював один день, в подальшому не з'являвся на робочому місці та був звільнений за прогули, двоє були звільнені за власним бажанням.

Таким чином, у відділі свійських тварин станом на кінець звітного року вакантною залишається 1 ставка робітника з догляду за тваринами та 1 ставка зоотехніка I категорії.

Зрозуміло, що працювати з такою кількістю нових людей важко.

Фінанси

На початку 2024 року нам було доведено план катання відвідувачів. Він складав 2000 квитків на загальну суму 60000 грн., але фактично було продано 1206 квитків на суму 92880 грн., при цьому послуги з катання відвідувачів на конях і поні надавалися тільки по вихідним дням. Невиконання плану по кількості проданих квитків на катання відбулося по причині дуже спекотного літа (температурний рекорд становив 41,6°C). Перевиконання плану по грошам (на 55%) відбулося за рахунок підвищення ціни на квиток (з 30 грн. до 80 грн.).

Розвезення кормів

Звіт про роботу віварію

Звіт про роботу віварію

Спеціалісти відділу зоотехнік Н.Корзун, заст.зав.відділом Т. Карпук, зав.відділом І. Кльосов

Зоотехнічна робота

Рух поголів'я

У відділі віварію станом на 01.01.2024 року утримувалось 10 видів: 6 видів ссавців, 6153 особини та 4 види комах, загальною вагою 0,4 кг. Станом на 31.12.2024 року поголів'я склало: 6 видів ссавців, 6169 особин та 4 види комах, загальною вагою 0,4 кг.

Нові види до відділу не надходили. Мешканцями міста були подаровані кролики декоративні, 7 особин, та морські свинки, 40 особин.

Кормові тварини були передані для згодовування у відділі: акватераріум, орнітології, хижих тварин та приматів.

Тварини, що загинули, також передані для згодовування. Але є випадки, коли тварину не можна згодовувати (з онкологією, гнійною пневмонією, гнійним абсцесом), такі тварини утилізуються. Можна згодовувати чи ні – повідомляє ветеринар після проведення розтину. Утилізовано було 283 особини 6 видів ссавців.

Зофобас - личинка, лялечка, імаго

Аналіз роботи відділу зі створення оптимальних умов утримання тварин

З метою створення оптимальних умов утримання тварин відділ проводить наступні заходи:

- **прередуктивна молодь** відокремлюється від маточного поголів'я, вона розподіляється на дві категорії: ремонтний молодняк і тварини, котрі призначені для згодовування;
- тварин репродуктивного віку об'єднуємо у групи, формуючи нові сім'ї;
- тварини пострепродуктивного віку вибраковуюються та згодовуються.

Було відмічено захворювання серед кроликів. Протягом року персонал відділу ветеринарної медицини надавав тваринам віварію ветеринарну допомогу. Проводились планові профілактичні ветеринарні заходи: дегельмінтизація всього поголів'я; дезінфекція посуду, дезінсекція кліток, маточників; дератизація приміщень. Робились щеплення кроликам: щомісячно молодняку і два рази на рік – весною та восени, всьому поголів'ю. За звітний період у зоологічні відділи зоопарку були передані для згодовування комахи і ссавці, таких видів:

- тарган американський – 20,2 кг (що більше на 13,8 кг у порівнянні з попереднім роком),
- тарган мармуровий – 47,2 кг (що менше на 5,3 кг у порівнянні з попереднім роком),
- зофобас – 49,6 кг (що менше на 14,2 кг у порівнянні з попереднім роком),
- хрущак борошняний – 187,2 кг (що більше на 36,5 кг у порівнянні з попереднім роком),
- кролик свійський – 1753 особини (що більше на 264 особини у порівнянні з попереднім роком),
- кролик декоративний – 333 особини (що більше на 169 особин у порівнянні з попереднім роком),
- щур лабораторний – 32685 особин (що менше на 3904 особини у порівнянні з попереднім роком),
- миша лабораторна – 5779 особин (що більше на 1483 особини у порівнянні з попереднім роком),
- морська свинка – 2271 особина (що менше на 176 особин у порівнянні з попереднім роком),
- хом'ячок золотистий – 2365 особин (що більше на 866 особин у порівнянні з попереднім роком).

Відділ акваторіум не завжди забирає у повному

Відокремлена самка хом'ячка з приплодом

Зофобас у стадії розвитку імаго

Колонія тарганів американських

Мишина сім'я

Нові клітки з кроликами

Сім'я морських свинок

Сім'я щурів

Сім'я хом'ячків

обсязі затребуваних комах і ссавців з об'єктивних причин.

Смертності з причини старості у відділі немає, тому що старі тварини вибраковуються і згодовуються. Причини смертності – це вірусна геморагічна хвороба, канібалізм, онкологія, гнійна пневмонія, перитоніт, абсцеси, гастроентероколіт, некроз печінки.

Розведення видів

Було отримано: тарган американський – 20,2 кг, тарган мармуровий – 47,2 кг, зофобас – 49,6 кг, хрущак борошняний – 187,2 кг, кролик свійський – 2076 особин, кролик декоративний – 362 особини, щур лабораторний – 32942 особини, миша лабораторна – 5431 особина, морська свинка – 2198 особин, хом'ячок золотистий – 2429 особин.

Не відбувалося ефективного оновлення генетичного різноманіття плідників.

Оцінка кормової бази

Корми у відділ надходили вчасно. Протягом трьох місяців з лютого по квітень корми видавались у розрахунку 80% від потреби. Із перебоєм видавались протягом року: буряк кормовий, крупа кукурудзяна, морква. Гамарус не видавався зовсім.

Через військову агресію рф у місті Миколаєві було пошкоджене водопостачання. Питну воду для тварин привозить машина, що набирає її зі свердловини зоопарку після очищення системою зворотного осмосу.

Будівництво та ремонт об'єктів

Ремонтно-експлуатаційним відділом зоопарку виконувалися:

- електричні роботи,
- зварювальні роботи,
- малярно-тинькарські роботи,
- слюсарно-столярні роботи,
- сантехнічні роботи.

Проведено заміну 1 секції (у якій розміщено 12 кліток) на 4 нові секції (по 4 клітки), де утримуються кролики. На підприємстві «Відзев» було виготовлено металеві каркаси, у відділі віварію вони були поґрунтовані та пофарбовані.

Робота зі штатом

Штат відділу складається із: завідувача, заступника завідувача, зоотехніка, 7 робітників з догляду за тваринами, та прибиральниці підсобних приміщень. За звітний період п'ять робітників з догляду за тваринами звільнилися за власним бажанням. На їх місце були взяті інші робітники. На кінець звітного періоду штат укомплектовано повністю.

Звіт відділу ветеринарної медицини

Звіт відділу ветеринарної медицини

Спеціалісти відділу фельдшер Ю. Горбатенко, нач. відділу О. Явкін, зоотехнік О. Коваль, заст. нач. відділу Г. Гончарова

За звітний період ветеринарна допомога надавалася 160 особинам тварин. Захворюваність склала 10,8% (таблиця 1). Лікувальна ефективність склала 92,5%.

Таблиця 1
Захворюваність тварин у 2024 році

№ п/п	Групи хвороб	Всього							
		примати	копитні	хижі	птахи	рептилії, земно-водні	гризуни	особин	%
1	Хвороби органів дихання	2	2				3	7	4,4
2	Хвороби органів травлення		14	18	1			33	20,6
3	Хвороби обміну речовин				4			4	2,5
4	Хвороби сечостатевої системи		1	1				2	1,3

5	Інші незаразні хвороби		8	5	5	7	8	33	20,6
6	Хвороби органів зору		2	1	4	1	9	17	10,6
7	Мікози			1				1	0,6
8	Хвороби ЦНС		3		1			4	2,5
9	Хірургічні хвороби, травми	4	11	12	9	8	6	50	31,3
10	Паразитарні захворювання						1	1	0,6
11	Хвороби серцево-судинної системи		4		1			5	3,1
12	Онкологічні захворювання		1					1	0,6
13	Інфекційні хвороби				2			2	1,3
Всього		Особин	6	46	38	27	16	27	160
		%	3,7	28,1	23,7	16,8	10	17,5	100

Діагностично-профілактична імібілізація ягуара

№ п/п	Групи хвороб	Смертність всього								Всього		
		Відділ свійських тварин	Відділ приматів	Відділ копитно-хоботних тварин		Відділ хижих тварин	Відділ орнітології	Акватераріум	Еколого-просвітницький відділ	Відділ ветеринарної медицини	особин	%
1	Хвороби органів дихання			2				2			4	4
2	Хвороби органів травлення			3		1	20	12		1	37	35,5
3	Хвороби обміну речовин			2		1	3				6	5,7
4	Хвороби статевих органів у самиць						1	2			3	3
5	Травми та хірургічні хвороби			1			5				6	5,7
6	Інші неінфекційні захворювання			1	1	1	6	10			19	18,4
7	Хвороби серцево-судинної системи			2			3	2			7	7
8	Онкологічні захворювання			1	2	2	3	2		1	11	11
9	Без розтину під час карантину						8				8	7,7
10	Інфекційні хвороби – Грип птахів						2				2	2
Всього		особин		8	7	5	51	30		2	103	
		%		7,7	7	4,8	49,5	29		2		100
№ п/п	Групи хвороб	Смертність із проявом клінічних ознак								Всього		
		Відділ свійських тварин	Відділ приматів	Відділ копитно-хоботних тварин	Відділ хижих тварин	Відділ орнітології	Акватераріум	Еколого-просвітницький відділ	Відділ ветеринарної медицини	особин	%	
1	Хвороби органів дихання			1			1				2	16,6
2	Хвороби органів травлення						1				1	8,3
3	Хвороби обміну речовин											
4	Хвороби статевих органів у самиць											
5	Травми та хірургічні хвороби											
6	Інші неінфекційні захворювання		1	1							2	16,6
7	Хвороби серцево-судинної системи			2			1				3	25
8	Онкологічні захворювання			3							3	25
9	Без розтину під час карантину						1				1	8,3
10	Інфекційні хвороби – Грип птахів											
Всього		особин	1	7			4				12	
		%	8,3	58,3			33,3					100

Померло 103 особини (таблиця 2), що склало 6% від загального поголів'я.

Відсотковий показник смертності тварин по відділах:

Приматів	7,7 %	
Хижих тварин	4,8 %	
Копитно - хоботних тварин	6,7 %	
Орнітології	49,5 %	
Акватераріум	29,1 %	
Відділ ветеринарної медицини	1,9 %	

Відсотковий показник смертності тварин по захворюванням:

Хвороби органів травлення	35,5	%
Хвороби органів дихання	3,8	%
Онкологічні захворювання	11,5	%
Хвороби обміну речовин	5,7	%
Травми та хірургічні хвороби	5,7	%
Хвороби серцево-судинної системи	6,7	%
Хвороби сечостатевої системи	2,8	%
Інші незаразні хвороби	18,2	%
Інфекційні хвороби (Грип птахів)	1,9	%

Остеосинтез передньої кінцівки самиці сервала

Порівняльні показники смертності по роках:

2024 рік	103 особини
2023 рік	116 особин
2022 рік	110 особин
2021 рік	90 особин
2020 рік	109 особин
2019 рік	110 особин
2018 рік	115 особин

Видалення хворих ікол у білої ведмедиці

Вибракування тварин:

Відділ орнітології	9	особин
Відділ копитно-хоботних тварин	6	особин
Відділ свійських тварин	3	особини
Акватераріум	9	особин
Відділ хижих тварин	5	особин
Всього	32	особини

Видалені ікла

Основні причини, через які відбулося вибракування тварин:

- Гостра легенево-серцева недостатність
- Порушення обміну речовин (кахеція)
  - Травми, несумісні з життям
  - Поліорганна недостатність
    - Надлишок поголів'я
- Хвороби статевих органів у самиць

Ветеринарно-профілактичні заходи (кількість особин)

<u>Відділ орнітології:</u>	Вакцинація проти хвороби Ньюкасла	640
	Дослідження на сальмонельоз	65
	Дослідження на грип птахів	372
	Дослідження на хворобу Ньюкасла	10
	Дегельмінтизація	1028
	Дослідження на орнітоз	-
<u>Відділ копитно-хоботних тварин:</u>	Дослідження на tbc	-
	Вакцинація проти сибірки	16 (ВСТ)
	Дослідження на бруцельоз	46
	Дослідження на гельмінтози	9
	Дослідження на сап	30
	Дегельмінтизація	268
<u>Віварій:</u>	Вакцинація проти геморагічної хвороби та міксоматозу	1809
	Дегельмінтизація	6981
<u>Відділ хижих тварин</u>	Вакцинація проти сказу, панлейкопенії, герпесвірусу, кальцивірусу. (Котячі)	36
	Вакцинація проти чуми, парвовірусного ентериту, вірусного гепатиту, парагрипу, лептоспірозу, сказу. (Собачі)	32
	Дегельмінтизація	90
<u>Відділ приматів</u>	Дослідження на Віспу тварин	1
	Дослідження на tbc	1
	Вакцинація від сказу	1
	Гепатит В-1	1
	Дегельмінтизація	80

Дезінфекція - оброблено 12 780 м²

Дератизація - оброблено 11 400 м²

Лабораторні дослідження:

Бактеріологічні – 126 зразків

Хіміко-токсикологічні – 3 зразки

Вірусологічні – 384 зразки

Серологічні – 76 зразків

Паразитологічні – 34 зразки

Всього проведено протягом року 623 дослідження

Імобілізація:

1	Ягуар	1 особина	Діагностичне обстеження
2	Білий ведмідь	1 особина	Хірургічне втручання
3	Камчатський ведмідь	1 особина	Хірургічне втручання
4	Зубр	1 особина	Відлов для транспортування
5	Єнот	1 особина	Хірургічне втручання
6	Сервал	1 особина	Остеосинтез
7	Олень Давида	1 особина	Обрізка рогів
8	Леопард	1 особини	Оваріогістеректомія
9	Гвинторогий козел	1 особина	Хірургічне втручання
10	Гривастий баран	1 особини	Відділення посліду
	Всього – 10 особин.		

**У зв'язку з виявленням пташиного грипу у зоопарку, були накладені карантинні обмеження з 18.09.24р. по 05.12.24р.
У період карантину проводились масові заходи по ліквідації хвороби.**

Тварини, що пройшли карантин у 2024 році.

Протягом звітного періоду до Миколаївського зоопарку надійшло та перебувало на карантині 93 особини тварин.

Від різних зоопарків (та інших установ) надійшло 24 особини тварин, що склало (25,8%) від загальної кількості тварин.

Від приватних осіб у подарунок зоопарку надійшло 69 особин тварин, що склало (74,1 %) від загальної кількості тварин, що надійшли.

Дезинфекція вольєрів під час пташиного грипу